

САДРЖАЈ

Проф. др МИЛЕНКО КРЕЂА

ПРВИ ДЕО ИСТОРИЈА ДИПЛОМАТИЈЕ И ДИПЛОМАТСКОГ ПРАВА

1. ИСТОРИЈА ДИПЛОМАТИЈЕ	15
1.1. Општа разматрања о дипломатији	15
1.2. Спорадична, повремена дипломатија	16
1.3. Стална дипломатија	23
2. РАЗВОЈ ДИПЛОМАТСКОГ ПРАВА	26

ДРУГИ ДЕО ПРАВО ПРЕДСТАВЉАЊА ДРЖАВА – УНУТРАШЊЕ ИЛИ МЕЂУНАРОДНО ПРАВО

1. ОПШТА РАЗМАТРАЊА	35
2. ТЕОРИЈА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА	35
2.1. Интернационалистичка теорија	35
2.2. Уставна теорија	41
2.3. Еклектичке или мешовите теорије	43
3. МЕЂУНАРОДНА ПРАКСА	46
3.1. Дипломатска пракса	47
3.2. Међународна судска пракса	49
4. ОСВРТ НА ТЕОРИЈСКА СХВАТАЊА	52
5. ОСВРТ НА ПРАКСУ	58
6. РЕШЕЊЕ УТВРЂЕНО КОНВЕНЦИЈОМ	59
7. ОСВРТ НА РЕШЕЊЕ УТВРЂЕНО КОНВЕНЦИЈОМ	65
8. ФОРМАЛНА ОГРАНИЧЕЊА ВРШЕЊА УГОВОРНЕ СПОСОБНОСТИ ПО МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ	66

9. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ НЕОВЛАШЋЕНОГ ПРЕДУЗИМАЊА АКТА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА	70
10. НАКНАДНА ПОТВРДА АКТА ИЗВРШЕНОГ БЕЗ ОВЛАШЋЕЊА	70
11. ПОСЕБНА ОГРАНИЧЕЊА ОВЛАШЋЕЊА ЗА ИЗРАЖАВАЊА ПРИСТАНКА ДРЖАВЕ	71

ТРЕЋИ ДЕО УНУТРАШЊИ ОРГАНИ ДРЖАВЕ СА ПРАВОМ ПРЕДСТАВЉАЊА

1. УНУТРАШЊИ ОРГАНИ ЗА ОДРЖАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА	77
1.1. Шеф државе	77
1.1.1. Положај шефа државе у иностранству	81
1.1.2. Имунитет шефа државе	82
2. ВЛАДА И ШЕФ ВЛАДЕ	84
3. МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА	85
4. ОСТАЛА МИНИСТАРСТВА	88
5. ПРЕДСТАВНИЧКО ТЕЛО	89
6. ВОЈНИ КОМАНДАНТИ	89
7. ПРЕДСТАВНИЦИ ДРЖАВА У ПОСТУПЦИМА ПРЕД МЕЂУНАРОДНИМ СУДОВИМА И АРБИТРАЖАМА	90

ЧЕТВРТИ ДЕО СПОЉАШЊИ ОРГАНИ ПРЕДСТАВЉАЊА ДРЖАВЕ НА БИЛАТЕРАЛНОЈ РАВНИ

1. ОПШТА РАЗМАТРАЊА	95
2. ДИПЛОМАТСКИ ПРЕДСТАВНИЦИ	95
3. УСПОСТАВЉАЊЕ ДИПЛОМАТСКИХ ОДНОСА	95
4. ВИШЕСТРУКО ЗАСТУПАЊЕ	97
5. САСТАВ ДИПЛОМАТСКЕ МИСИЈЕ	98
6. ДИПЛОМАТСКО ОСОБЉЕ МИСИЈЕ	100
7. САГЛАСНОСТ ДРЖАВЕ ПРИЈЕМА	104
8. АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕХНИЧКО И ПОСЛУЖНО ОСОБЉЕ	107
9. ДИПЛОМАТСКИ КОР	108
10. ФУНКЦИЈЕ ДИПЛОМАТСКИХ ПРЕДСТАВНИКА	109

11. СТАТУС ДИПЛОМАТСКОГ ПРЕДСТАВНИШТВА	112
11.1. Просторије дипломатске мисије	112
11.2. Архива и документи дипломатске мисије	118
11.3. Олакшице у раду мисије и слобода кретања	119
12. ЛИЧНЕ ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ ДИПЛОМАТСКИХ ПРЕДСТАВНИКА	122
12.1. Неприкосновеност дипломатских представника	122
12.2. Имунитети дипломатских представника	124
12.3. Привилегије дипломатских представника	127
13. ИМУНИТЕТИ ДРУГИХ ЧЛАНОВА ОСОБЉА МИСИЈЕ	129
14. ПРАВНИ ОСНОВ ИМУНИТЕТА И ПРИВИЛЕГИЈА	130
15. ОБАВЕЗЕ ДИПЛОМАТСКИХ ПРЕДСТАВНИКА	131
16. ПРЕСТАНАК ФУНКЦИЈЕ ДИПЛОМАТСКОГ ПРЕДСТАВНИКА	134
17. ДИПЛОМАТСКИ КУРИРИ	135
18. ДИПЛОМАТСКА ПРЕДСТАВНИШТВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	136
19. СПЕЦИЈАЛНЕ МИСИЈЕ	139
19.1. Генеза специјалних мисија	139
19.2. Појам специјалне мисије	140
19.3. Правни положај специјалне мисије	140
19.4. Престанак специјалне мисије	143
20. ИРЕГУЛАРНИ ОБЛИЦИ ДИПЛОМАТСКОГ ПРЕДСТАВЉАЊА	144
20.1. Сила заштитница	144
20.2. Секција за заштиту интереса	146
20.3. Конзуларне мисије	148
20.4. Представништво	149
21. ПСЕУДОДИПЛОМАТИЈА	149
22. КОНЗУЛИ	150
22.1. Историјски развој	150
22.2. Појам и врсте конзула	151
22.3. Конзуларна мисија	152
22.4. Успостављање конзуларних односа	154
22.5. Вршење конзуларне функције у трећој држави	155
22.6. Стицање конзуларног статуса	156
22.7. Привилегије и имунитети	157

22.7.1. Основ привилегија и имунитета конзуларних представника	157
22.7.2. Олакшице, привилегије и имунитети конзулата	157
22.7.3. Неповредивост конзуларне архиве	158
22.7.4 Слобода кретања	159
22.7.5. Слобода општења	160
22.8. Лична неповредивост, привилегије и имунитети конзула.	161
22.8.1. Лична неповредивост	161
22.8.2. Привилегије и имунитети конзула	162
22.9. Функције конзула	164
22.10. Административно-техничко и послужно особље конзулата	171
22.11. Послужно особље	171
22.12. Престанак функције конзула	171
22.13. Разлика између дипломатске и конзуларне заштите.	173

ПЕТИ ДЕО
СПОЉАШЊИ ОРГАНИ ПРЕДСТАВЉАЊА
ДРЖАВЕ НА МУЛТИЛАТЕРАЛНОЈ РАВНИ

1. ПОЈАМ И КАРАКТЕРИСТИКЕ	181
2. КОНВЕНЦИЈА О ПРЕДСТАВЉАЊУ ДРЖАВА У ЊИХОВИМ ОДНОСИМА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УНИВЕРЗАЛНОГ КАРАКТЕРА (1975)	184
3. СТАЛНЕ МИСИЈЕ ПРИ МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА.	185
3.1. Функције сталне мисије.	186
4. ДЕЛЕГАЦИЈЕ ПРИ ОРГАНИМА МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И НА КОНФЕРЕНЦИЈАМА	188
5. ПОСМАТРАЧИ ПРИ ОРГАНИМА УН И НА КОНФЕРЕНЦИЈАМА	189

ШЕСТИ ДЕО
ПРЕДСТАВЉАЊЕ ДРЖАВА
ПУТЕМ ОРГАНА ДРУГИХ ДРЖАВА

СИЛА ЗАШТИТНИЦА У ДИПЛОМАТСКОМ ПРАВУ	195
Сила заштитница у хуманитарном праву	195
Заједничко заступање	196

СЕДМИ ДЕО
ОРГАНИ ДРЖАВЕ У МАТЕРИЈИ МЕЂУНАРОДНОПРАВНЕ
ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВЕ

ОРГАНИ ДРЖАВЕ У МАТЕРИЈИ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ПРОТИВПРАВНЕ АКТЕ	201
---	-----

ОСМИ ДЕО
СЛУЖБЕНИЦИ МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

1. ОПШТА РАЗМАТРАЊА	209
2. ПОЈАМ СЛУЖБЕНИКА МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ..	210
3. ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ МЕЂУНАРОДНИХ СЛУЖБЕНИКА	210
4. ПРАВНА ПРИРОДА ОРГАНИЗАЦИЈЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА	211
5. ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА	213
5.1. Неповредивост просторија	213
5.2. Неповредивост Архива	213
6. ИЗВОРИ ПРИВИЛЕГИЈА И ИМУНИТЕТА	214
7. ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ СЛУЖБЕНИКА ОРГАНИЗАЦИЈЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА	214
7.1. Функционални имунитет	217
7.2. Слобода кретања службеника Организације Уједињених нација	218
7.3. Положај свих службеника УН у САД до 1970. године	219
8. СТРУЧЊАЦИ (ЕКСПЕРТИ) ОРГАНИЗАЦИЈЕ УН У МИСИЈАМА	219
8.1. Судски имунитет службеника УН у мисијама	221

Проф. др БОЈАН МИЛИСАВЉЕВИЋ

ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА И КОНЗУЛАРНА ЗАШТИТА

ДЕВЕТИ ДЕО

1. ПОЈАМ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ	229
2. ИСТОРИЈАТ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ	235

3. ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА КРОЗ ДЕВЕТНАЕСТИ И ПОЧЕТАК ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА.....	237
4. КАЛВО КЛАУЗУЛА И ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА	240
5. ДРУШТВО НАРОДА И ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА	246
6. ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	248

ДЕСЕТИ ДЕО

1. ПРАВНА ПРИРОДА ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ	255
2. ПРАКСА У ПОГЛЕДУ ПРИМЕНЕ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ..	259
3. ПЕРСПЕКТИВЕ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ.....	266

ЈЕДНАНАЕСТИ ДЕО

1. УСЛОВИ ЗА ПРУЖАЊЕ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ – МИНИМАЛНА ПРАВА СТРАНАЦА	275
2. ИСЦРПЉЕНОСТ УНУТРАШЊИХ ПРАВНИХ СРЕДСТАВА ДРЖАВЕ ШТЕТНИКА	278
2.1. Пракса поводом исцрпљења унутрашњих правних средстава	282
2.2. Изузеци од правила о исцрпљењу унутрашњих правних средстава заштите права.....	289
3. ДРЖАВЉАНСТВО КАО УСЛОВ ЗА ПРИМЕНУ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ.....	294
3.1. Трајање држављанства у смислу примене мера дипломатске заштите.....	296
3.2. Међународноправна пракса у погледу држављанства – проблем двоструког држављанства	300
3.3. Лица без држављанства и избеглице.....	305
4. СЛУЧАЈ <i>BARCELONA TRACTION</i> И ЗАШТИТА ПРАВА ПРЕДУЗЕЋА У ИНОСТРАНСТВУ	305
4.1. Утврђивање седишта предузећа и дипломатска заштита	309
5. ПОВРЕДА ПРАВИЛА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА.....	311

ДВАНАЕСТИ ДЕО

1. ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА У СМИСЛУ ПРАВИЛА О ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВА.....	315
2. ПРИПИСИВОСТ АКТА ДРЖАВИ	321
3. ДИРЕКТНА ОДГОВОРНОСТ ДРЖАВЕ	324

3.1. Одговорност за рад државних органа	324
3.2. Одговорност државе за акте овлашћених лица	327
3.3. Излазак из оквира надлежности – <i>ultra vires</i>	328
4. ИНДИРЕКТНА ОДГОВОРНОСТ.	329
5. ОДГОВОРНОСТ ЗА АКТЕ ПРИВАТНИХ ЛИЦА	330

ТРИНАЕСТИ ДЕО

1. КОНСТИТУИСАЊЕ ПРАВИЛА ВЕЗАНИХ ЗА ДИПЛОМАТСКУ ЗАШТИТУ	335
2. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ У ОКВИРУ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У ВЕЗИ ДИПЛОМАТСКЕ ЗАШТИТЕ.	337
3. РАЗВОЈ ИНДИВИДУАЛНИХ МЕХАНИЗАМА ЗАШТИТЕ ПРАВА СТРАНИХ ДРЖАВЉАНА	342
4. УГОВОРИ О ЗАШТИТИ СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА	344
5. СЛУЧАЈ ДИЈАЛО ПРЕД МЕЂУНАРОДНИМ СУДОМ ПРАВДЕ ..	346

ЧЕТРНАЕСТИ ДЕО

1. КОНЗУЛАРНА ЗАШТИТА.	355
2. СЛУЧАЈЕВИ ПРЕД МЕЂУНАРОДНИМ СУДОМ ПРАВДЕ КОЈИ СУ ВЕЗАНИ ЗА КОНЗУЛАРНУ ЗАШТИТУ.	361
3. ПРАВО НА ОБРАЂАЊЕ КОНЗУЛУ КАО ЉУДСКО ПРАВО	365
4. КОНЗУЛАРНА ПОМОЋ.	367
5. ДИПЛОМАТСКО-КОНЗУЛАРНА ЗАШТИТА И ПРАВО ГРАЂАНСТВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.	368
КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА.	377